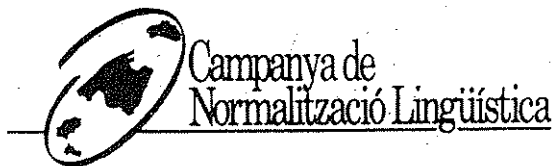

LÍNIA DIRECTA

amb la Campanya de Normalització Lingüística

VII

Palma
1995

Línea Directa

© Aina Moll, A.I. Alomar i Cèlia Riba, segons l'autoria dels textos.

Producció: Campanya de Normalització Lingüística de les Illes Balears

Fotocomposició: Jorvich, s.l.

Impressió: Jorvich, s.l.

Dipòsit Legal: PM-1.364/1991

I.S.B.N. 84-604-8810-1

XIV

Avui no tenc escriguera

He interromput uns dies de vagància total -gràcies a la qual he pogut suportar la calor infernal que ha regnat i regna encara a Mallorca- per asseure'm davant l'ordinador i mantenir el contacte setmanal amb els lectors de **Línia Directa**. No havia passat per l'oficina, i tenia la intenció de parlar de qualque tema pendent, d'aquells que fa presa envestir perquè requereixen temps i consultes. Com que estic ben descansada, em pensava que tot seria "bufar i fer ampolles", però aviat he constatat, amb una certa alarma, que no tenia **escriguera**.

Mentre en cercava vanament la causa, he pensat que **escriguera** és una paraula molt nostra, que no record haver sentit mai en terres catalanes continentals. Sí que hi ha una pila de noms femenins acabats en **-era** o en **-iguera**, que expressen ganes de realitzar l'acció del radical verbal al qual s'afegeixen i que estan esteses per tot el territori català: **pixera, caguera** (perdonau la poca finor, però són les més generals), **mengera, xerrera, juguera, cantera, ballera...** Però **escriguera**, i altres com **llegiguera, estudiera**, etc., em feia l'efecte que eren típicament illenques.

He consultat el DCVB i, efectivament, hi he trobat *Escriguera. f. Ganes d'escriure (Bal.). "Hauria d'escriure dues cartes, però no tenc escriguera"*. Hi afegeix la transcripció fonètica, amb la indicació "(Mall., Men., Eiv.)".

Estudiera i llegiguera, en canvi, només les consigna a Mallorca.

He cercat altres paraules de la mateixa formació i que em semblaven d'àmbit insular i, exceptuant **dormiguera**, que també diuen al País Valencià (Castelló, Pego, Alacant, mentre a altres llocs es diu **sonera**, format damunt el substantiu **son** i no sobre verb), les he encertades totes. **Passegera, cacera, toquera i sonera** ("ganes de sonar") s'usen, segons el DCVB, a totes les Illes; **mirera, escoltera, passera** ("ganes de passar"), a Mallorca i Menorca, i n'hi ha una pila que el Diccionari només localitza a Mallorca: **llepera, riguera, rentera, peguera**, etc.

D'una cosa agradable a la vista es diu que "fa mirera" o que "fa toquera"; d'un al·lot malcriat o d'una persona antipàtica, que "fa peguera"; etc. Una proposta o una invitació a fer una cosa que no ens agrada, com ara "tasta això", "estudia la lliçó", "renta aquesta roba", és rebutjada familiarment amb un "no tenc **tastera**", "no tenc **rentera**", etc.

Segurament cap mallorquí se sorprendrà si sent una persona cominada a callar que respon **no tenc callera!**, o que diu "no tenc **beguera!**" quan li volen fer beure un xarop que li desagrada. I això que **callera i beguera** no són a cap diccionari, ni tan sols al DCVB.

Això vol que que el sufix **-era**, o **-iguera**, és un sufix viu a Mallorca; és a dir que, aplicat a un radical verbal, indicarà ganes de realitzar l'acció del verb; i qualsevol mallorquí, en un moment donat, pot formar una paraula d'aquesta casta, que ningú ha dit mai, però que tothom entendreà. A Menorca i a Eivissa no és tan viu, i a la resta del territori català ha perdut ja la capacitat creadora.

Vet aquí, doncs, una formació que és ben nostra i que farem bé de mantenir i difondre com a particularitat illenca.

Desnormalització

He passat per l'Oficina per trametre el fax al DM i recollir els missatges rebuts, i hi he trobat un fax de l'amic Antoni Llull, que diu això:

"Un d'aquests dies passats vaig haver d'anar a la Policlínica Miramar i, entrant-hi pel carrer/camí que va a sa Vileta, vaig veure just a l'esquerra d'aquesta via un gran cartell que indica la proximitat del *Colegio de la Purísima*. Doncs bé, qualche desnormalitzador que degué desferfeccionar el seu desconeixement del mallorquí al "CC", si no es tracta d'algun autodidacta que ha desestudiat tot sol, l'havia descorregit grollerament deixant-lo en **ColegiT Sa Purísima**. T'ho faig a saber per si pot ésser-te útil per a alguna de les teves notes a **Línia Directa**".

Agraesc la seva comunicació, i l'aprofit per fer reiterar que "corregir" rètols amb esprais i pintures és un acte incívic que hauria de desaparèixer de la pràctica dels ciutadans de Mallorca. Per això m'estim més que la "correcció" provengui de gent que atempta contra la llengua que no de gent que, "corregint correctament", provocàs reaccions contràries a la normalització.

Deixant de banda que els "correctors" no saben mallorquí (mai s'ha dit a Mallorca "sa Puríssima", sinó "**la Puríssima**", i sempre s'ha pronunciat **col·legi** amb ela geminada; i la t final no és general a Mallorca, la majoria de mallorquins la reconeixen com allò que és: un vulgarisme), la seva acció em servirà de mostra d'**allò que no hem de fer**, si volem afavorir i difondre les particularitats illenques. - A. M. (15-8-94).